

Levél Klárikának 80. születésnapjára

A soha be nem következett 80. születésnap

(Családi történet kis kitérőkkel.)

Apu halála után úgy gondoskodtunk Anyánkról, hogy elfeleztük. Testvériesen osztoztunk, mint a mesében.

A testvéremre egy kicsit kevesebb idő jutott az Anyuból, de amikor rajta volt a sor akkor együtt voltak éjjel-nappal. A „testvéries felezés” pedig úgy zajlott, hogy az Öcsémmel volt az Anyu kb. két hónapig éjjel-nappal kunadacsi, velünk pedig tíz hónapig, többnyire a hétvégeken Inárcson a vidéki házban.

(Kitérő.)

A tanyáról:

Kunadacs az Alföld kellős közepén elhelyezkedő kicsi falu, amelynek egyetlen ipari üzeme volt akkoriban egy púder-, azaz hintőpor gyár. Ettől a falutól három km-re levő tanyát vettük meg egy családtól, akik beköltöztek a faluba.

Ipari üzemek híján tiszta levegőjű, emberi kéz által nem bántott, természetes táj volt és mindenki imádta, aki csak arra járt és soha nem lakott ilyen helyen! Nádfedeles kicsi ház, gémes kút, ólak, istálló alkották a tanyát, ahol az épületek úgy voltak elhelyezve, mint egy szekértábor.

Komfortosítottuk, amennyire lehetett, villanyt vezettünk be, amely által lett szivattyú, tehát víz és csak annyira „bántottuk” az épületeket, hogy eredetiségén ne essen csorba. A tehénistállóból lett kialakítva a vendégszoba, mert a tanya 74 km-re volt Budapeستől és egy napra nem volt érdemes odajönni (menni) azaz számítottunk vendégekre.

Igen ám, de a szüleimnek annyira megtetszett a dolog, hogy egyszer csak azt vettük észre, hogy többet vannak ott, mint mi. (Pedig eredetileg elbújásnak vettük a tanyát!)

Minden kicsi kamra, ól is hasznosítva lett, de más feladatot kaptak, mint amire eredetileg épültek. Megtanultunk tapasztani, szobák talaját sározni, meszelni és termelni mindent: zöldséget, kukoricát, krumplit. Epret ültettünk, és szőlőt gondoztunk. Rengeteget dolgoztunk és minden barátunk jött vendégségbe és alig akartak elmenni. Volt olyan eset is, amikor nyolc hatalmas sátor állt a réten és négy hatalmas bográcsban főztük a gulyást.

Ez volt az én tanyám. Imádtam!

Soha nem voltam vidéken, soha nem is láttam tanyát, és mégis mérhetetlen kitartással vágyakoztam egy ilyenre. Az első olyan (külön) keresetemből, amit már a család napi fenntartása nélkülözni tudott, férjem erőteljes tiltakozása ellenére, megvettem a tanyát.

Tartott ez az idilli helyzet az Apukám haláláig. És abban a pillanatban elkezdtek a tanya elleni pontok gyűlni! (A férjem szerint, ha legalább 5 súlyos indok, pont összejön egy dolog ellen, akkor azt azonnal abba kell hagyni!) És a tanya gyűjtötte a pontokat. Az első Apu halála volt, azon kívül, hogy megrendítően tragikus volt a halála, elveszítettem a legnagyobb segítségemet és támaszomat a tanya gondozásában. Anyukám nem volt alkalmas a munkavégzésre, nem is vártam el Tőle, csak itt, ott tudott végezni kisebb munkákat, a férjem pedig inkább az épületek gondozását vállalta, mint a földművelést. A fiam soha nem jött le velünk, mert örült, ha otthon

maradhatott egyedül, a lányom pedig még kicsi volt és inkább játszott, mint dolgozott. Szóval maradtunk ketten az Apuval, a halála után pedig, én egyedül munkás. A házak kicsik voltak, de a föld annál nagyobb, úgy mondogatták ott vidéken, hogy „kis hold”. (4025 m² kaszáló, békás tó és akácerdő is volt rajta. A legközelebbi szomszéd fél km-nyi távolságban.) Csakhamar rájöttem, hogy egyedül nem tudom karbantartani a tanyát. Próbálkoztam bérmunkásokkal, de többnyire átverték. (Újabb pont.) Anyu teljesen ránk maradt, fuvarozni is nekünk kellett és volt egy kutyánk is. Anyu, a lányom, a kutya + mi ketten alig fértünk el az öreg Škodában és hosszú volt az út, mindannyian nehezen viseltük, elbújáról pedig már szó sem volt. (Megint egy pont!) Történt azonban, hogy az egyik szomszéd tanyán meghalt a „bácsi” és a felesége beköltözött a lányához a faluba. (Ez a két ember egy külön történet.) És akkor a testvérem megvette a két öreg házat! Ettől kezdve már akkor sem voltunk egyedül, amikor egyedül voltunk. Ha mi nem vittük az Anyut (elszöktünk előle), akkor a Tesóm lehozta. Ha pedig nálunk volt az Anyu, akkor meg azt hallgattam, hogy miért nem mehet át a „saját tanyájára”? Milyen nőt cipelt már megint oda az a nőcsábász fia stb. stb.!

A nyugalomnak, az idilli állapotnak vége szakadt. (Újabb pont!)

Ráadásul a kutyánk okozott egy nagy balhét (a tanyán soha nem kötöttük meg) Elészaladt egy motorosnak, aki felborult, szerencsére nem történt baja, de mi nagyon megijedtünk és nem mertük többé szabadon engedni a kutyát. (Más okból adódóan, de később elajándékoztuk a Samut egy erdésznek, ma is gyászolom a vizsla kutyánkat!) (Megint egy pont!)

Nemsokára kaptam a cégemtől egy autót egy csibi-dubi Volkswagen 1,4-es Golfot, azzal pedig (alacsony építése miatt, meg egyébként is!) nem lehetett a földúton járni! (A férjem szerint ez újabb, legalább 2 pontot jelentett!)

Egyre ritkábban jártunk le. Azután elkezdődött a betörési időszak az Apu halála után összesen hétszer törtek be! Először lerohantunk és kihívtuk a rendőrséget! Eredmény semmi. Fizetett a biztosító, megvettünk mindent újra, megint betörtek. És ez így ment egy darabig, végül már le sem mentünk. Egyszerűen nem lehetett idegekkel bírni.

Az Anyukám is bőven hozzájárult a pontszerzéshez, mert pénteken este beszállt az autóba és vasárnap estig folyamatosan beszélt, beszélt és beszélt. Korábban rászoktunk a férjemmel, hogy a másfél órás út alatt beszéltük meg a dolgainkat, mert otthon a gyerekek miatt, vagy, mert nem jutott rá idő, a kocsiban vitattuk meg a „világrengető” kérdéseket. Erről, azonban, teljesen le kellett szokjunk az Anyukám viselkedése miatt. Belevonni a beszélgetésbe nem lehetett, mert ha baj volt, akkor annyira félt, hogy nem tudjuk megoldani, annyira sopánkodott, hogy azt nem lehetett bírni. Még akkor is emlegette, amikor mi már régen elfelejtettük: Hogy biztosan megoldottuk-e? Ha meg jó dolog történt, akkor meg nem győzte mondogatni, hogy: Ő megmondta, na látjátok, ugye? (Az említett időszak kb. a rendszerváltás kora volt és bizony akadt számos probléma, amellyel nem találkoztunk addig!)

Amikor már ott voltunk a tanyán, akkor igyekeztem ellátni a Mamámat kisebb munkával, vagy magammal cipeltem, arra a területre, ahol éppen én dolgoztam. Este, amikor a férjem már lefeküdt én ültem ki vele a tornácra, és addig hallgattam, amíg azt nem mondta, hogy most már aludjunk. (Általában 4 órakereltem, hogy el tudjam látni azokat a területeket, ahová odasütött a nap, még napfelkelte előtt!) Tehát igyekeztem a férjemet az anyósától „mentesíteni”, de az autóban össze voltunk zárva és ott nem voltam képes uralni a helyzetet. Akkor a férjem kijelentette, hogy: Vége!

Fentiek folyamánként a másik tanyáról:

A Testvérem volt a megváltónk, megvette a mi tanyánkat is, addigra már felvásárolta a két öreg és a mi tanyánk közötti földet is. (Ma már a gyerekeié a közel öt hold föld az Alföldön.)

Új adórendelet miatt, azonban nem tehattuk el a pénzt „csak úgy”! Vagy veszünk helyette másik ingatlant (ugyebár a tanya nem nyaraló, hanem lakóház volt) vagy adózunk! Így hát még abban az adóévben vettünk egy kicsi falusi házat Inárcson. Férjem nagy nehezen beletörődött, az újabb „dilimbe”, de mivel az új tanya csak 34 km-re volt Budapesttől és az M5-ös autópályán lehetett odajutni, pompás úton, kb. 20 perc alatt. Ráadásul a házat összeépítettük a kamrával, teljesen felújítottunk, komfortosítottuk. Lett WC és gyönyörű fürdőszoba, hát nem nagyon bánta. Itt is, most már direkt, kialakítottunk az Anyukám számára egy lakóházat teljesen elszeparálva. És elkezdődött az újfajta életünk. A fiam addigra a saját lakásába költözött, sikerült Neki 1,4 millióért egy kis garzont venni. A lányom már nem jött velünk, mert addigra Ő örült annak, ha egyedül lehetett, tehát felpakoltuk az Anyukámat pénteken este és vasárnap estig együtt voltunk Inárcson. De az én Anyukám nem változott semmit, folyamatosan beszélt péntek estétől, vasárnap estig.

Az még szorosan hozzátartozik a tárgyhoz, hogy amikor megtekintettük a házat (-kat) a tulajdonos lánya csak az elkerített részt mutatta meg, amiről mi azt hittük, hogy a ház körbe van kerítve, minden OK, nekünk éppen elég a kis kertet egyedül meg tudom művelni. Nosza vegyük meg. A tulajdoni lapból derült ki, hogy a tanya két részből áll a beépíthető házrészből és a hozzátartozó művelhető földből, amelynek a mérete 4257 m²! Püff neki! Még nagyobb volt, mint a kunadacsi szántó: Majdnem szívgörcsöt kaptam, de még nálam is jobban dühöngött a férjem! Anyu meg azt mondta, hogy nem baj majd bérbe adjuk! (A férjem szerint már akkor gyűjtött Inárcs egy pontot csak még nem figyeltünk oda!) Hát bérbe nem tudtuk adni a földet, mert már akkor sem kellett senkinek, de én kitaláltam, hogy fenyőerdőt ültetünk, nem lesz gond a földdel és kész! Így is történt. Találtam egy erdészt, Aki felvállalta, hogy ingyen elvégzi a munkát, ha tíz évig a termelt fenyőkből eladhat! Mondtam jó és létrejött az egyezés. Tíz évig a teljes környezetünk el volt látva karácsonyfával, loptak is fákat, de nem volt nagy baj, mert amúgy is nagyon sűrűre sikeredett az ültetés. Éppen olyan tíz év következett, ami kedvezett a fenyőnek és mind megmaradt, amit ültetett az erdész, pedig úgy volt tervezve, hogy a fele kipusztul, de nem! Pár év múlva akkorák lettek a fenyők, hogy az Anyukám kis sem látszódott belőle, mindig mondtam Neki, hogy vigyen magával egy jelzőzászlót, hogy meg tudjam találni. Olyan illat volt az erdőben, hogy az Anyukám ki sem akart jönni. Megbeszéltük a párommal, hogy addig nem adjuk el a házat, amíg az Anyukám él, mert a Szentkirályi utca benzinbűzét a Mamám itt hever ki, akármennyi pontot is gyűjt össze a „tanya”. Szállóigévé vált, hogy a „kiskutyusunkat visszük levegőzni”!

Közben bekövetkezett a családukban az újabb tragédia a testvérem kb. kétévi iszonyatos szenvedés után meghalt. Már korábban nyugdíjazták (először kifejezettem örült, hogy végre szabad lett, tehet, amit akar, és nem fogta fel igazán, hogy „csak úgy” nem százalékolnak le senkit, de lehet, hogy jobb is volt így!) Szóval szabad lett az Öcsém és nyárra leköltözött Kunadacsra. Anyu, aki tudta, hogy a Zoli milyen beteg nem merte egyedül hagyni és Ő is elment fiával a tanyára.

Így történt az, hogy „elfeleztük” az Anyut. Nyáron a Zolival Kunadacson, télen velem volt. Inárcs közelsége lehetővé tette, hogy a szabadidőnket Inárcson töltsük. Az Anyukám számára nélkülözhetetlen komfort a rendelkezésére állt, volt telefon és fűtés, a szomszéd nénivel összebarátkozott, azaz lett társasága. Télen is le lehetett menni, sőt muszáj volt, mert a havat a ház előtt el kellett takarítanunk. A „testvéries felezés” pedig úgy zajlott, hogy a Zolival volt az Anyu kb. két hónapig éjjel-nappal Kunadacson, velünk pedig 10 hónapig, többnyire a hétvégeken Inárcson. (Közben nekünk az Apósomat is el kellett látnunk, de ez megint egy más történet!) Egy darabig viszonylagos „csendben” telt az életünk, Zoli, mint utólag kiderült átmenetileg, jól volt és azt hittük, hogy megint nyugalom van!

Anyu jól elvult, imádta, hogy a gyerekei gondoskodnak róla, de igazából nehezen viseltünk, mert a mi Anyukánk, nagyon erős akaratú asszony volt és másnak a véleménye nem nagyon érdekelt. Kijelentett valamit és az úgy volt, ha úgy volt, ha nem és folyamatosan beszélt. Mindig csodálkoztunk, hogy honnan van ennyi energiája.

Egyszer a Zoli miután letette az Anyut a Szentkirályi utcában, hazajövet Kunadacsról, beállt a házuk elé és felfütyült nekem, hogy tudjam, hogy megjött és hozott nekem terményeket a tanyáról. Kimentem az erkélyre, hogy szóljak, hogy megyek le, de már onnan elkezdett kiabálni, hogy:

- Hogy bírod?
- Mit?
- Hát az Anyánkat! Mert én megőrülök Tőle.
- Várjál, megyek le.

(Amíg kirámolt a kocsiból, folyamatosan panaszkodott, mert ami Neki szokatlan volt, az nekem „természetes” és csak mosolyogtam magamban a kétségbeesését látva.)

- Megőrülök az Anyádtól. Már egy hónapja folyamatosan beszél!
- Élvezném a természetet, nézném a csillagokat, hallgatnám, hogy, hogy nő a fű, de nem lehet, haza kellett menekülnöm, hogy egy kis csönd legyen!

És akkor meghalt a Zoli.

Szerintem az Anyukám nem fogta fel, hogy mi történt, egy idő múlva úgy beszélt a fiáról, mintha megint külföldön lenne. (Zoli évekig dolgozott külföldön Olaszországban, Angliában és Ausztriában. Nyelvzseni volt, tényleg hét nyelven beszélt. Olasz, angol, német, francia, román, orosz + magyar!)

Természetesnek tartottam az Anyukám viselkedését, mert embert nem érhet ennél nagyobb tragédia, hogy elveszítse a gyerekét. A munkámat is úgy intéztem, ha ügyfélhez kellett mennem, magammal vittem, leültem az irodaházak előcsarnokában vagy egy presszóban, de volt olyan is hogy az ügyfél szórakoztatta a Mamámat, amíg elvégeztem a munkámat. Berendeltem a munkahelyemre, hogy hozzon egy almát nekem, vagy a Kollégáim hoztak Neki virágpalántát, szóval mindet kitaláltam, hogy hétköznapi legyen elfoglaltsága, és ne üljön otthon a négy fal között egyedül. Hétvégén pedig mentünk a tanyára. Egy idő múlva azonban visszatért a „régienje” kitalálta, hogy a Zoli Bécsben van és újra elkezdett beszélni és mondta, mondta.

Észrevettem, hogy egyre nehezebben viselem és a férjem is sokszor cukkolt. Adódtak egyéb problémák, az Apósommal zűrök lettek és a két gyerekem is okozott néha fejtörést. Próbáltam fékezni magam, de valahogy úgy alakult, hogy vagy nem figyeltem arra, hogy mit mond az

Anyukám, vagy veszekedtünk. Ugye Ő egyedül volt otthon egész nap hallgatta a rádiót, a TV-t és magáévá tett minden szörnyűséget, amit hallott, nem volt kivel megbeszélnie és mindent elhitt, ami elhangzott a médiákban. És sópánkodott, hogy mi lesz, hogy fog megélni, nem emelik a nyugdíjat, mennyi lesz a fűtés stb., stb. (Zoli is, én is, mindig is segítettük!)

Az Anyukámat, természetesen számtalan más dolog mellett, két dolog nagyon foglalkoztatta, az egyik, hogy „mindjárt meghalok” a másik, hogy „mindannyitokat túl fogom élni”. Egyiket sem bírtam hallgatni, mert amikor éppen „halálán” volt soha nem tudtam, hogy tényleg rosszul van-e, hívjak orvost, vagy jöjünk haza? Mindig elhárította az ilyen kezdeményeimet és valóban egy pár perc múlva már kutya baja sem volt. Ma sem tudom igazán, hogy csak azt akarta, hogy Vele foglalkozzam, vagy tényleg rohama volt? A „mindannyitokat túl fogom élni” című kijelentésétől, pedig én kaptam idegrohamot, és többnyire azt válaszoltam, hogy az nem lenne túl szerencsés, mert akkor ki látná el Őt!

Egy alkalommal a tanyán éppen ez utóbbi „mindannyitokat túl fogom élni” című monológot adta elő az Anyukám (éppen abban az időszakában volt, amikor az öcsém halálát elfelejtette!) amire azt válaszoltam, hogy: **Hagyja már ezt abba, mert a mi családukból senki nem élte meg a 80. születésnapját! Nálunk nem divat a hosszú élet!** (Az anyai nagymamám 39, az anyai nagypapám 76, az öcsém 54 éves korukban haltak meg, és a másik ági felmenőim közül sem élte meg senki sem a 80-at!)

Hogy történhetett, hogy ez a mondat kicsúszott a számon, nem tudom, valószínűleg teljesen elveszítettem a türelmemet, és nem találok mentséget számomra! Abban a pillanatban megbántam, ahogy elhangzott, de már nem tudtam visszavonni! Azóta sem vagyok képes megbocsátani magamnak!

2003. január 20-án, hirtelen, váratlanul meghalt a Mamám, 2003. február 13-án, 24 nap múlva, lett volna 80 éves!

Klárka!

Ígértem Neked egy kis történetet a 80. születésnapod köszöntésekor, hát ez kerekedett belőle. Te elértél a 80. születésnapodig, szerintem nagyon nagy dolog és örülj neki. Légy türelmes és boldog, bizakodó és mindig, minden rendben lesz!

Csókollak Ibi